

Донецька обласна універсальна наукова бібліотека ім. Н.К. Крупської
Науково-методичний відділ

*Листок-сигнал
серії “Наші земляки”*

**ДОНАТ ПАТРИЧА:
ПОЕТ, КОМПОЗИТОР, ПАТРІОТ**

(до 70-річчя від дня народження)

Донецьк 2004

ББК 78.381.9:83

Д 20

Донат Патрича: поет, композитор, патріот: (До 70-річчя від дня народж.): Листок-сигнал / Донец. ОУНБ ім. Н.К. Крупської; Склад. І.А. Пилипенко. – Донецьк: Схід. видав. дім, 2004. - ___ с. – (Сер. “Наші земляки”).

Складач:

І.А. Пилипенко

Редактор:

О.Г. Полева

Відповідальний за випуск:

Н.П. Авдеєнко

Комп'ютерний набір:

В.І. Копійка

Донат Костянтинівич Патрича – відомий на Донеччині прозаїк, поет, перекладач, композитор. Народився 24 листопада 1934 року в селі Малий Янісоль Володарського району Донецької області в сім'ї вчителя. Був третім сином після Георгія та Леоніда. Згодом народився молодший брат Володимир. Вся сім'я була своєрідним оазисом культури. Література, живопис, музика з самого дитинства супроводжували Доната Патричу. В чотири з половиною роки він вже читав, знав напам'ять не тільки рядки грецьких поетів, але й Лермонтова, Некрасова, Толстого. На прохання батьків, коли приходили гості, читав їм улюблені вірші, приємно дивуючи слухачів. Був свій домашній ансамбль – три брати: мандоліна, балалайка, гітара.

В сільській школі Донат вчився добре, закінчив її з срібною медаллю. Вільний час проводив у степу, на рибалці, у мандрах по яругах та кручах. А вихідними чи у свята Патричі всією родиною, а часто й сусіди, слухали романси Рахманінова і Даргомижського у виконанні Ф.І. Шаляпіна, дуже любили українські романси і народні пісні.

Любов до пісні і до музики взагалі привела Д. Патричу в музичне училище, яке він успішно закінчив. Але це сталося вже тоді, коли він мав у кишені диплом про вищу освіту. У 1956 році він закінчив історико-філологічний факультет Донецького державного педагогічного інституту.

Як у кожної молодої людини, у Доната Патричі було багато спокус. Після сьомого класу він вступає до металургійного технікуму, але невдовзі кидає і повертається до рідного села. А коли вже вчився в інституті, на літфаці, ледь не спокусився перейти на фізико-математичний, оскільки надзвичайно майстерно розв'язував найскладніші задачі ще в школі. Але все таки верх над усіма отими спокусами взяло мистецтво, в тому числі мистецтво педагогіки. Після інституту Донат Костянтинівич десять років працював у своїй школі: спочатку вчителем, потім завучем. У 1971 році у Володарському відкрилася дитяча музична школа, яку організував та очолив Д. Патрича. Через вісім років Доната Патричу запросили на роботу в Донецьк. Понад півтора десятка років очолював обласний науково-методичний центр культури та народної творчості. Як його директор задавав тон всій роботі, бо має велику шанобу, незгасну любов і пристрасть до народної творчості, до національних культур народів, які проживають у Донбасі. Цілком природньо, що Д. Патрича став організатором і головним режисером обласних багатонаціональних фестивалів і свят таких, як "Танок дружби", "До своїх витоків доторкнись", "Мега юрти", "Калинова вода", "Времівські усмішки", "Сіверський Донець", Свято слов'янської культури на батьківщині видатного композитора Сергія Прокоф'єва в селі Красне Красноармійського району.

Це були добрі, яскраві свята, не схожі один на одне. Кожний захід мав свій сюрприз, свій стрижень, свою родзинку та ідею. Традиційним став оригінальний фестиваль "Мега юрти" ("Большой праздник"), мета якого – відродження давньої культури греків Приазов'я, їх національних традицій та звичаїв, вшанування людини праці.

Д.К. Патрича допоміг багатьом колективам, народним умільцям та майстрам, самодіяльним композиторам області піднятися на ноги, знайти впевненість у собі. Серед них грецький фольклорний ансамбль "Сартанские самоцветы", відома усім "Калинова вода" – колектив, який підкорив своїм мистецтвом тисячі людей, та інші.

І не випадково Донат Костянтинович був удостоєний високого звання Заслуженого працівника культури України.

Різноманітним є коло інтересів Доната Патричі, як різноманітні і грані його таланту. Він – прозаїк, поет, перекладач та композитор. Зі своїми літературними творами Д. Патрича виступав у пресі давно, але досить рідко. Його творчий зліт припадає на початок 90-х років, коли письменник одну за одною видає свої різножанрові книжки. "Наша судьба" і "Азмоньта стыреис" ("Незабутні місця") – це книги-сповіді, книги-роздуми про пережите. Ось як про це пише сам автор: "Я дуже довго думав, перш ніж сісти за цей нарис. Можливо, все життя. А якщо бути точним, то, напевне, з того часу, коли усвідомив себе людиною і зрозумів, що я грек...". "Незабутні місця" – помітний внесок у розвиток грецької (румейської) літератури. До збірки увійшли історико-публіцистичний нарис про історію греків, що проживають у Приазов'ї, цикл невеликих оповідань, в яких відображається характер, побут, звичаї приазовських греків, літературний портрет родоначальника літератури греків Приазов'я Г. Костоправа. Збірка вміщує переклади віршів Т.Г. Шевченка, Р. Гамзатова, Д. Павличка, Г. Патричі та Л. Патричі.

Книжка "Тисяча перлин" – це збірка зібраних та перекладених російською мовою разом з Л. Кір'яковим грецьких прислів'їв та приказок, а "Хоч смійся, хоч плач" – збірка гумористичних віршів та оповідань грецькою та українською мовами, написаних за мотивами фольклору приазовських греків:

*- Якщо хочеш довго жить,
Каже лікар Книш, -
Тільки-но захочеш пить,
Яблучко ти з'їж!
І забудеш про спиртне -
Лікар я чи ні?
Будеш згадувать мене,
Дякувать мені!
Звів на лікаря сумні
Очі чоловік:
- Стільки яблучок мені
Не здолать вовік!*

Наприкінці 90-х років вийшли збірка віршів "Дьиком ту астро" ("Моя зірка") та книга поезій, нарисів та оповідань "Земляки". Назва книги "Земляки" немов не яскрава, але в ній міститься головне: автор пише про тих, кого добре знає, про трудівників Приазов'я, своїх земляків. Серед них – видатний просвітитель ХІХ століття Феоктист Хартахай, поет Георгій

Костоправ, брат письменника поет Георгій Патрича та інші. Тут є чудові нариси про людей найдавнішої професії – чабанів.

У 2001 році вийшла ще одна книга Д. Патричі "Пииты ту графи" ("Доля поета") – різножанрова, багатобарвна і в усіх відношеннях зріла. В якійсь мірі вона ще й знакова, бо завершує собою плідне десятиріччя письменника.

Д. Патрича успішно працює як перекладач. Він є одним з перекладачів грецькою шевченківського "Кобзаря", творів Р. Гамзатова, класиків української літератури В. Сосюри, М. Рильського, М. Бажана.

Донат Патрича продовжує справу, розпочату Г. Костоправом, поповнює лінгвістичний запас румейської мови, активно сприяє створенню літературної мови греків Приазов'я. І взагалі він зробив значний внесок у відродження культури, літератури, народних традицій греків Приазов'я. Патрича відкрив широкому загалу імена незаслужено забутих своїх земляків, у тому числі і самого Г. Костоправа.

Ще на одній ниві – музичній – досяг Д. Патрича значних успіхів. Він написав не один десяток пісень, серед них "Калинова вода", "Не розлюби", що створені у творчій співдружності з українським поетом С. Жуковським. Їх знають, їх співають не тільки в Донбасі, але й по всій Україні. Його пісні є в репертуарі одного з кращих оркестрів України – симфонічного оркестру імені Сергія Прокоф'єва Донецької обласної філармонії і заслуженого ансамблю пісні й танцю "Донбас". Їх співають народна артистка України Аліна Коробко і соліст Донецького академічного театру опери та балету, заслужений артист України Анатолій Воронін, солісти філармонії Лідія Моїсеєва і Анатолій Юхнов, багато інших виконавців.

Д. Патрича є автором слів гімну греків України, слів і музики "Маршу профспілок Донбасу", гімну села Урзуф Першотравневого району.

За музичну діяльність Д. Патрича удостоєний обласної премії ім. С. Прокоф'єва. І сьогодні, коли літератору і композитору виповнюється 70 років, він весь у роботі. Д. Патрича очолює Фонд культури профспілок області. А це робота зі створення нових колективів художньої самодіяльності, організація і проведення фестивалів та оглядів.

Напередодні ювілею знаного земляка бібліотекам області доцільно оформити тематичні полиці, книжкові виставки "Донат Патрича: літератор і музикант", "Донбас – головна тема Доната Патричі", "Торкаючись витоків", провести літературні іменини "Наш славетний земляк Донат Патрича", творчі та літературно-музичні вечори "Грані таланту Доната Патричі", "Співуче серце Доната Патричі". До заходів слід запросити людей, які добре знають ювіляра, а також співаків, музикантів, які виконують його музичні твори.

Творчий вечір може складатися з таких частин:

1. Спрага пошуку. Про творчий шлях Д. Патричі.
2. Поезія його душі. Читання віршів.
3. Від пісні до пісні. Виконання музичних творів Д. Патричі.

Твори Д.К. Патричі

Омихио (Заветное): Стихи. – Донецк: Донбасс, 1994. – 88 с.

Азмоньта стьреис (Незабутні місця): Нотатки публіциста, оповідання, переклади. – Донецьк: Донбас, 1992. – 230 с.

Дьиком ту астро (Моя звезда): Стихи. – Донецк: Донеччина, 1997. – 56 с.

Земляки: Проза, вірші. – Донецьк: Донбас, 1998. – 216 с.

Пииты ту графи (Доля поета): Вірші, проза, переклади. – Донецьк: Донбас, 2001. – 180 с.

Хоч смійся, хоч плач: Гуморески, бувальщини. – Донецьк: Донбас, 1994. – 150 с.

Наша судьба: Заметки публіциста. – Донецк: Б. и., 1992. – 39 с.

Література про Д.К. Патричу

Вовенко В. А все-таки стоит родиться // Заря Приазовья. – 2000. – 7 июня. – С. 2.

Генов Н. Поющее сердце // Веч. Донецк. – 2000. – 26 мая.

Жуковский С. Грани таланта. Данату Патриче – 65 // Донбасс. – 1999. – 24 ноября.

Жуковский С. Спрага пошуку // Донеччина. – 1994. – 23 лист.

Мельниченко И. От песни к песне // Веч. Донецк. – 1999. – 23 нояб. – С. 2.

Ольхіна О. Поет та композитор // Заря Приазовья. – 1995. – 15 марта.

Проценко-Пичаджи Н.И. Донат Патрича: поэт, композитор, патриот // Эллины Украины. – 2000. - № 5. – С. 6.

Тенетко Н. Донат Патрича – автор гимна об Урзуфе // Сел. новь. – 2003. – 22 янв. – С. 2.